

RIJKSVAKBONDEN
NCF Juvox VPW VCPS

Pensioen Nieuwsbrief

AC Rijksvakbonden

Tessa Huisman
Angelique Kansouh

Maart 2013

Inhoudsopgave

0. Voorwoord	3
1. Netto pensioenuitkering is in januari lager dan in december vorig jaar	4
2. ABP verlaagt pensioen in 2013 met 0,5%	6
3. Zijn er nog meer ABP-aanpassingen in 2013 en 2014 te verwachten?	7
4. Is de verlaging van de pensioenen echt nodig? Is er geld als ik straks met pensioen ga? Belegt ABP wel goed?	8
5. Overbruggingsregeling AOW – compensatie voor inkomensverlies door verhoging AOW-leeftijd	9
6. De AOW-partnertoeslag vervalt	11
7. Verschuiven AOW-leeftijd en de gevolgen voor onder meer sociale zekerheids-wetgeving en ontslagdatum	12
8. Stabiliteit pensioen van alle generaties, jong en oud, gebaat bij handhaving rekenrente	13
9. Voorbereidingen voor een nieuwe pensioenregeling	14

0

Voorwoord

In deze nieuwsbrief willen we je weer op de hoogte brengen van de huidige ontwikkelingen.

Verlaging pensioenopbouw treft vooral jongeren

Pensioenen zijn al enige tijd negatief in het nieuws. Dat leidt tot een zekere gelatenheid onder de deelnemers.

Door maatregelen van het kabinet zullen vooral jongeren de dupe worden van de verlaging van het fiscaal vriendelijke opbouwpercentage. In 2015 kan je nog maar maximaal 1,75% per jaar pensioen sparen. Nu is dat bij ABP nog 2,05%. De jongere die straks 40 jaar werkt, kan dan max. $1,75 \times 40 = 70\%$ van zijn gemiddelde inkomen over zijn hele carrière aan pensioen opbouwen. Dat is beduidend minder dan nu (76% middelloon). En bovendien zal dat maximale percentage vaak niet gehaald worden. Het vreemde is dat ouderen er boos over zijn terwijl zij hier veel minder mee te maken krijgen. Want als je bijna met pensioen gaat, heb je slechts een paar jaar een lagere opbouw.

We vinden het als AC Rijksvakbonden belangrijk om ook jongeren goed voor te lichten o.a. over de effecten van de verlaagde pensioenopbouw zoals dit kabinet voornemens is. We kunnen deze kabinetsmaatregel niet tegenhouden: het is een politiek besluit. Forse kritiek van de bonden heeft er in ieder geval toe geleid dat het CPB van het kabinet de opdracht heeft gekregen om een studie te doen naar de generatie-effecten van de verlaging van de opbouwpercentages.

Korting op de pensioenen vooral voelbaar bij ouderen

Verder staat begin 2013 in het teken van de korting op de pensioenen. Het verlagen van de pensioenen heeft vooral te maken met de hogere levensverwachting en de lage lange marktrente.

Daarnaast zal er in 2013 (wederom) geen jaarlijkse inflatiecompensatie van pensioenen komen. Dit alles heeft gevolgen voor de hoogte van je opbouw en je pensioenuitkering. Vooral voor de ouderen is dit voelbaar. Sinds 2008 loopt het pensioen van deelnemers en gepensioneerden nu maximaal 9% achter op de gemiddelde stijging van de lonen in de sector overheid en onderwijs.

En wat gebeurt er trouwens met jouw premie door de verlaging van het opbouwpercentage? Komt dit voordeel bij jou terecht? Of zal vooral de werkgever profiteren van de 'meevaller' omdat hij 2/3 deel van de premie betaalt? Of zetten we dit in om de dekkingsgraad van ABP te verbeteren?

De AC Rijksvakbonden willen inzetten om te investeren in meer kans op compensatie voor inflatie. Want een lagere pensioenpremie levert straks wellicht ook minder pensioen op.

1

Netto pensioenuitkering is in januari lager dan in december vorig jaar

Hoe kan dat?

Deze lagere pensioenuitkering wordt veroorzaakt door overheidsmaatregelen. Deze kabinetsmaatregelen staan los van de pensioenverlaging van 0,5% die ABP straks in april gaat doorvoeren. Het is vervelend dat deze maatregelen ongeveer samenvallen en het negatieve effect op je koopkracht versterken.

Wat zijn die overheidsmaatregelen?

Je lagere pensioen is het gevolg van twee maatregelen van de overheid:

1. De tarieven van de loonheffing zijn verhoogd. Het tarief in de eerste loonbelastingsschijf is met 3,9% verhoogd naar 19,1%. De loonheffing in de tweede schijf is verhoogd met 0,05% naar 24,10%.
2. Daar bovenop komt de hogere bijdrage op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw). In 2013 is de premie gestegen van 5% naar 5,65%.

Tijdelijke compensatie door een tijdelijke extra heffingskorting

Er komt een tijdelijke compensatiemaatregel van de overheid. De bedoeling is om de negatieve gevolgen van de wijziging in de belastingtarieven en Zvw-premie enigszins te compenseren. Als je op 1 januari 2013 de AOW-gerechtigde leeftijd nog niet hebt bereikt en een vroegpensioenuitkering ontvangt, dan krijg je deze tijdelijke extra heffingskorting.

Hoe hoog is de tijdelijke heffingskorting?

De heffingskorting is in 2013 1% van je vroegpensioenuitkering maar maximaal € 182. Hierdoor betaal je wat minder belasting over je pensioen.

Echter ... het overige deel van de verslechtingen wordt niet gecompenseerd en leidde op de loonstrookjes van januari 2013 tot een fors lager bedrag (tot – 6%) voor gepensioneerden met een aanvullend pensioen.

Wat doen de bonden?

De bonden hebben aan de minister van SZW aandacht gevraagd voor de opeenstapeling van maatregelen door politiek en pensioenfondsen voor de inkomenspositie van ouderen.

Echter, het kabinet heeft al laten weten dat in 2013 niemand zal worden gecompenseerd voor verlies in koopkracht. Ook niet als de teruggang in koopkracht groter uitpakt dan eerder was voorzien.

Wel zal het kabinet dit jaar bekijken welke inkomensgroepen het zwaarst worden getroffen. Bij de uitwerking van de kabinetsplannen voor volgend jaar kan daar dan rekening mee worden gehouden, zodat niet weer dezelfde groepen de zwaarste klappen krijgen.

Wat betekent koopkracht?

Koopkracht gaat over 2 dingen: de hoogte van je inkomen en de waarde van je inkomen, dus wat je daarvan kunt kopen. Een koopkrachtpercentage geeft aan hoeveel je meer of minder kan besteden aan dezelfde goederen en diensten vergeleken met het jaar ervoor

Tal van effecten en maatregelen beïnvloeden de koopkracht. Stijgt het loon bijvoorbeeld met 2% en blijven de belastingen en premies gelijk? Dan zie je je nettoloon op je loonstrook stijgen. Neemt de inflatie echter met 3% toe? Dan daalt je koopkracht, ondanks dat het bedrag op je loonstrookje toeneemt.

Naast het effect van lonen, belastingen en inflatie wordt je koopkracht beïnvloed door wijzigingen in je zorgpremie, je eigen risico in de zorg, huurverhogingen en veranderingen in inkomensregelingen van de overheid zoals de huur- of zorgtoeslag.

Koopkrachtcijfers worden gepresenteerd voor zogeheten standaardhuishoudens, bijvoorbeeld alleenstaande ouders met een modaal inkomen of AOW-paren met een aanvullend pensioen van € 10.000. De koopkrachtcijfers geven de ontwikkeling aan voor die gehele groep huishoudens. Maar ze kunnen op individueel niveau nogal afwijken van het gemiddelde cijfer voor de groep. De AOW-er die met extra ziektekosten te maken krijgt, levert wellicht meer aan koopkracht in dan de gepensioneerde die nog gezond is.

2

ABP verlaagt pensioen in 2013 met 0,5%

De verlaging van de pensioenen gaat helaas door. Dat betekent dat de pensioenen van alle deelnemers op 1 april aanstaande met 0,5% worden verlaagd. Zowel voor deelnemers die pensioen opbouwen (het pensioen dat tot 31-12-2012 is opgebouwd wordt met 0,5% verminderd) als gepensioneerden.

Let op: de 0,5% verlaging geldt niet voor je AOW-deel maar alleen voor het aanvullende ABP-pensioendeel.

Ondanks goede beleggingsresultaten vorig jaar was de dekkinggraad op 31-12-2012 met 96% onvoldoende. Een dekkinggraad van 96% betekent dat er tegenover elke € 100 die ABP moet uitbetalen aan gepensioneerden, op dat moment € 96 aan vermogen staat. ABP houdt rekening met een aanvullende verlaging in 2014 als de financiële situatie van ABP dit jaar niet verbetert.

Herstelplan ABP

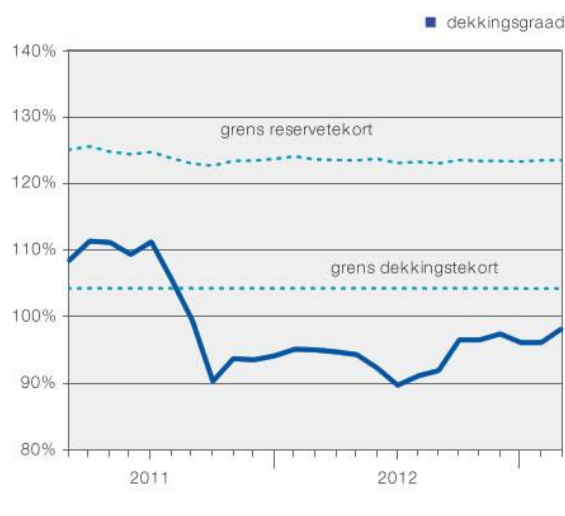
ABP werd, net als vele andere pensioenfondsen, in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom is in 2009 een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat ABP moet doen om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Een van de punten is dat zolang de dekkinggraad lager is dan 104,3%, de pensioenen niet worden aangepast aan de loonontwikkeling (de zgn. indexatie).

Om dat te realiseren, moest de dekkinggraad eind 2012 98,3% zijn. Helaas bedroeg deze slechts 96%

Is de verlaging van 0,5% blijvend?

Nee, als de financiële positie in de toekomst voldoende verbetert, dan streeft ABP er naar om de verlaging van de pensioenen ongedaan te maken. Maar... dan moet de dekkinggraad dus voldoende stijgen.

Ontwikkeling dekkinggraad

3

Zijn er nog meer ABP-aanpassingen in 2013 en 2014 te verwachten?

Ja.

Zo is onder meer de pensioenpremie per 1 januari 2013 verhoogd. Deze is nu 25,4% van je pensioengevend salaris na aftrek van je franchise (het deel van je salaris waarover je geen pensioenpremie betaalt). Je werkgever betaalt 17,78% van de premie en jijzelf 7,62%.

Ter vergelijking: in januari 2012 was dit nog 21,90% namelijk 15,33% werd door de werkgever en 6,57% werd door jezelf betaald.

Verder zal er ook over 2013 geen indexatie plaatsvinden, zo is de verwachting.

Indexatie

In 2012 was er geen indexatie. De prijzen stegen in 2012 met 2,5%.

In 2011 was er geen indexatie. De prijzen stegen toen met 2,3%.

In 2010 was de indexatie 0%. De prijzen gingen toen met 1,3% omhoog.

In 2009 was de indexatie 0,28%. De prijzen gingen toen met 1,2% omhoog.

In 2008 was de indexatie 0%. De prijzen gingen toen met 2,5% omhoog.

Na-indexatie

Het bestuur van ABP kan besluiten om niet toegekende indexaties alsnog toe te kennen. Dit heeft ABP bijvoorbeeld in 2008 gedaan. De na-indexatie van de pensioenen was toen maximaal 1,96%.

Daarnaast bepaalt de dekkingsgraad van 31-12-2013 of er in 2014 verdere verlagingsmaatregelen nodig zijn om de verplichte dekkingsgraad van 104,3% eind 2013 te halen. Als we kijken naar de stand van eind 2012 (96%) dan zou in 2014 een verlaging van ca. 1,6% nodig zijn. Maar let op: deze verlaging kan lager of hoger zijn. Uiteindelijk is de dekkingsgraad van eind 2013 bepalend.

4

Is de verlaging van de pensioenen echt nodig? Is er geld als ik straks met pensioen ga? Belegt ABP wel goed?

Over deze en nog meer vragen gaat ABP uitleg geven in pensioenbijeenkomsten.

De bijeenkomsten beginnen om 19.00 uur en eindigen om 21.30 uur.

Interesse? Schrijf je nu in of kijk op:

<http://www.abp.nl/over-abp/financiele-positie/in-gesprek.asp>

Dinsdag 26 maart: **Eindhoven**, Philips Stadion

Woensdag 27 maart: **Arnhem**, GelreDome

Donderdag 28 maart: **Amsterdam**, Amsterdam ArenA

Donderdag 4 april: **Utrecht**, Jaarbeurs

Donderdag 4 april: **Groningen**, Hanze Plaza

Dinsdag 9 april: **Zwolle**, Bilderberg Grand Hotel Wientjens

Woensdag 17 april: **Den Haag**, NH Hotels Den Haag

Donderdag 18 april: **Middelburg**, Van der Valk Hotel

Donderdag 18 april: **Assen**, De Bonte Weaver

Geen tijd?

Volg dan de bijeenkomst live op www.abp.nl. Dit kan op dinsdag 26 maart en woensdag 17 april van 19.00 tot 21.30 uur. Dan is het ook mogelijk om online rechtstreeks vragen te stellen aan de sprekers.

5

Overbruggingsregeling AOW – compensatie voor inkomensverlies door verhoging AOW-leeftijd

Maak je gebruik van vroegpensioen dan kun je in de problemen komen door de ophoging van de AOW-leeftijd. Bij het stoppen van je vroegpensioenuitkering, krijg je ouderdomspensioen. Normaal gesproken kwam daar ook de AOW bij. Maar omdat de AOW-leeftijd vanaf 2013 omhoog gaat, kan je dus tijdelijk te weinig inkomen hebben.

Wat is deze overbruggingsregeling?

Dit is een kosteloze regeling bedoeld voor de lagere inkomens om het inkomensverlies door de verhoging van de AOW-leeftijd te compenseren. Uitvoering gebeurt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Voor wie geldt de regeling?

1. Je hebt op 1 januari 2013 bijvoorbeeld een lopende vroegpensioen-, of FLO-uitkering.
2. Je inkomen is niet hoger dan 150% van het wettelijk minimumloon. Dat is Euro 2.204 bruto per maand exclusief vakantiegeld. Heb je meer inkomen? Dan word je door het kabinet geacht financiële reserves te hebben om het inkomensverlies te kunnen overbruggen. Kortom: zelf geld sparen om het gat te overbruggen.
3. Je vermogen mag niet meer zijn dan € 21.139 (eenpersoonshuishouden) of € 42.278 (tweepersoonshuishouden). De vermogenstoets is exclusief je eigen woning en pensioenvermogen.

Wat is de maximale uitkeringshoogte van de overbruggingsregeling?

Dat is het niveau van het sociaal minimum. Dit betekent onder meer dat ander inkomen (zoals je aanvullend pensioen) in mindering gebracht worden op je uitkering.

Wanneer treedt de overbruggingsregeling in werking?

Dat zal waarschijnlijk in de tweede helft van 2013 zijn en geldt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2013.

Tot die tijd geldt de voorschotregeling AOW (zie ook onze eerdere Pensioennieuwsbrieven).

Hoelang geldt de regeling?

De overbruggingsuitkering geldt tot en met 2018.

Gezien de inkomensstoets is de verwachting dat 85% van de mensen niets aan deze regeling heeft.

Hoe zit het met je ABP-regeling?

ABP zorgt er automatisch voor dat je met je ABP-pensioen het tijdelijke inkomensverlies opvangt, totdat je de AOW-leeftijd bereikt.

Let op: Je maandelijkse pensioenuitkering zal hierdoor voor de rest van je leven iets lager zijn.

Als je hiervoor in aanmerking wilt komen, hoef je niets zelf te regelen. Hierover informeert ABP je per brief. De regeling geldt voor:

- **ABP KeuzePensioen**
Met ABP KeuzePensioen bepaal je zelf wanneer je met pensioen gaat. Als je nog geen AOW ontvangt als je met pensioen gaat, compenseert ABP KeuzePensioen automatisch de AOW.
- **FPU / ABP OuderdomsPensioen**
Vanaf 1-7-2013 geldt de AOW-overbrugging ook voor deelnemers met een FPU-uitkering. Je ABP OuderdomsPensioen compenseert dan automatisch de AOW. Deze regeling kan gevolgen hebben voor het recht op de SVB-overbruggingsregeling. Als je denkt recht te hebben op de overbruggingsregeling van de SVB, dan kan je mogelijk beter geen gebruik maken van de overbrugging in de ABP-regeling.

Wanneer moet je in actie komen?

Je wilt gebruikmaken van:

- **de SVB-regeling?**
Als je voor de overbruggingsregeling in aanmerking komt, informeert de SVB je hierover per brief. Dit wordt vanzelf, eventueel met terugwerkende kracht, geregeld. Het recht op deze regeling kan echter beperkt worden wanneer je ook gebruikmaakt van de overbrugging in de ABP-regeling. Dit kan je voorkomen door bij het ABP aan te geven dat je geen gebruik wenst te maken van de ABP-regeling.
- **de ABP-regeling?**
Kom je niet in aanmerking voor de SVB-regeling, dan kan je gebruikmaken van de overbrugging in de ABP-regeling. Je hoeft geen actie te ondernemen, de overbrugging in de ABP-regeling wordt automatisch aangeboden.

LET OP: Betaling AOW-premie:

Je moet nu ook tot de nieuwe AOW-leeftijd AOW-premie gaan betalen.

Dat geldt ook als je je pensioen naar voren haalt. Immers, bij het opschuiven van de leeftijdsgrens in de AOW, verschuift ook de leeftijdsgrens voor de premieplicht voor de AOW.

6

De AOW-partnertoeslag vervalft

De partnertoeslag wordt in 2015 afgeschaft. Mensen die op of na 1 januari 1950 geboren zijn, ontvangen geen partnertoeslag meer. Als je voor 1 januari 1950 bent geboren, verandert er niks. Je blijft de partnertoeslag ontvangen tot je jongere partner een AOW-pensioen krijgt.

Daarnaast wil het kabinet de partnertoeslag in 2014 schrappen als het inkomen van jou en je partner meer is dan € 50.000 (de AOW niet meegeteld). Dit geldt in ieder geval voor mensen die vanaf de voorgenomen ingangsdatum van 1 juli 2014 voor het eerst een AOW-uitkering krijgen. Hiervoor is een wetsvoorstel in voorbereiding.

7

Verschuiven AOW-leeftijd en de gevolgen voor onder meer sociale zekerheidswetgeving en ontslagdatum

De ophoging van de AOW-leeftijd heeft gevolgen op het terrein van:

1. **De sociale zekerheidswetgeving** (arbeidsongeschiktheidsuitkering, werkloosheidsuitkering en bijstandsuitkering). Het gevolg is dat een langere uitkering noodzakelijk is (tot de nieuwe AOW-gerechtigde leeftijd). Sociale wetgeving wordt op dit punt aangepast.

2. **Ingangsdatum van het pensioen.** Dit wordt geregeld in de Pensioenkamer van het ABP. Op dit moment is geregeld dat FPU-ers vanaf 1 juli a.s. niet in een AOW-gat vallen. Zie ook artikel 5.

3. **Betaling AOW-premie:** je moet nu ook tussen je 65e en de nieuwe AOW-leeftijd AOW-premie betalen. Dat geldt ook als je je pensioen naar voren haalt. Immers, bij het opschuiven van de leeftijdsgrens in de AOW, verschuift ook de leeftijdsgrens voor de premieplicht voor de AOW.

4. **Ontslagdatum op 65 jaar.** Dit is geregeld in het ARAR. Op dit moment geldt een tijdelijke gedragslijn over het doorwerken na 65 jaar. Dit zal in het Sector Overleg Rijk worden omgezet in een definitieve regeling.

Kan je nu al wel doorwerken na je 65^e?

Ja, dat kan.

Je mag namelijk niet ontslagen worden op je 65^e als je nog wilt doorwerken.

Dien je verzoek om door te werken in bij je leidinggevende (3 maanden vóór je 65^e verjaardag ingaat). Formeel moet de werkgever uiterlijk 6 weken voordat je 65 wordt, over je verzoek beslissen. Let wel: verzoeken om door te werken moeten altijd door de werkgever worden gehonoreerd.

Wist je bijvoorbeeld dat...

... in 2011 de gemiddelde leeftijdsverwachting voor mannen 79,2 jaar en voor vrouwen 82,9 jaar is?

... 3/4 van de stijging in de periode 2002-2010 komt door de toename in *resterende* levensverwachting boven 65 jaar? Zo leven mannen die 65 jaar worden gemiddeld nog eens 18 jaar langer en vrouwen zelfs 21,2 jaar.

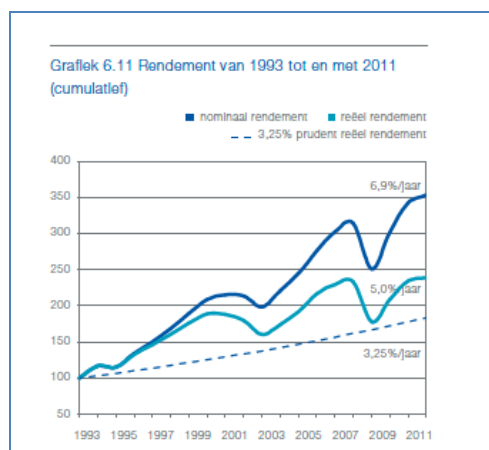
... het kabinet de AOW-leeftijd heeft verhoogd omdat de beroepsbevolking krimpt en het aantal 65-plussers toeneemt? Als gevolg daarvan zal iedereen in de toekomst langer moeten doorwerken. Dit is redelijk, zo stelt het kabinet, gezien de gestegen levensverwachting. Mensen krijgen steeds langer AOW. Omdat de toestand van de overheidsfinanciën in korte tijd sterk is verslechterd, wil het kabinet de AOW-leeftijd sneller stapsgewijs verhogen dan eerder was voorzien.

8

Stabiliteit pensioen van alle generaties, jong en oud, gebaat bij handhaving rekenrente

Aldus constateert staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken. Ze voelt niets voor een aanpassing van de rekenrente.

Een hogere rekenrente zou weliswaar betekenen dat er nu niet gekort hoeft te worden, maar leidt er toe dat voor toekomstige pensioenen minder geld opzij wordt gezet. Klijnsma: “De kwetsbaarheid voor tegenvallers neemt dan toe. Dat is niet de bedoeling. Elke generatie moet kunnen rekenen op een goed pensioen”.

Bron: Jaarverslag ABP 2011

Maar zijn de goede rendementen bij diverse fondsen (zoals het ABP) dan geen aanleiding om de rekenrente aan te passen, zodat deze niet zouden hoeven te korten op de pensioenen?

Staatssecretaris Klijnsma: “De overheid stelt regels op om te bevorderen dat fondsen de pensioenen ook daadwerkelijk kunnen uitbetalen”. De rekenrente speelt hierbij een centrale rol. Die bepaalt hoeveel geld de fondsen nu opzij moeten zetten om alle toegezegde pensioenen met een hoge mate van zekerheid na te kunnen komen.

Uit de Pensioenwet vloeit voort dat pensioenfondsen hun verplichtingen met een risicovrije rente moeten berekenen. De waarde van de verplichtingen geeft aan hoeveel geld fondsen nodig hebben om de opgebouwde aanspraken veilig te kunnen stellen.

“Voorstellen voor een hogere rekenrente, die uitsluitend zijn gericht op het voorkomen van pensioenverlagingen voor de huidige generatie gepensioneerden, bergen het risico in zich dat op termijn nog ingrijpendere maatregelen nodig zijn”, aldus Klijnsma. “Het pensioen wordt dan sterk afhankelijk van het realiseren van hoge rendementen, en tegenvallers zullen direct tot verlagingen leiden”. Volgens haar past dit niet bij de hoge mate van zekerheid die aan alle generaties van pensioendeelnemers is beloofd.

9

Vorbereidingen voor een nieuwe pensioenregeling

De plannen voor een heel nieuw pensioenstelsel dat in 2014 in zou gaan, is door het kabinet met een jaar uitgesteld. Staatssecretaris Klijnsma wil nog nader onderzoek naar de effecten. De grote lijnen zijn wel geschetst. Je krijgt vermoedelijk niet langer een pensioentoezegging in harde euro's maar een pensioen dat mikt op behoud van koopkracht en veel meer afhankelijk is van de rendementen op beleggingen. Als die tegenvallen, wordt er eerder gekort op je pensioen dan nu. Maar dit zou dan wel gebeuren in kleinere stapjes en de korting zou ook over een langere periode worden uitgesmeerd.

Bij het opstellen van de uiteindelijk nieuwe pensioenregeling voor het ABP zijn verschillende partijen betrokken. Wie doet wat?

- Kabinet neemt besluiten over de pensioenen

Het kabinet bereidt nieuwe wetgeving voor om de pensioenen toekomstbestendiger te maken. Bij het opstellen van de nieuwe pensioenregeling moet ABP hiermee rekening houden.

- Pensioenkamer maakt pensioenregeling ABP

De Pensioenkamer, die bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, bepaalt hoe de nieuwe pensioenregeling van ABP eruit komt te zien. Ook heeft de Pensioenkamer de mening van deelnemers gevraagd via een onlinepeiling eind 2012.

- Bestuur ABP toetst pensioenregeling

Als de Pensioenkamer weet hoe de pensioenregeling eruit moet zien, leggen ze dit voor aan het bestuur van ABP. Het bestuur toetst of de regeling financieel haalbaar en uitvoerbaar is.

- Deelnemersraad en werkgeversraad geeft advies

De deelnemersraad en werkgeversraad adviseren het ABP-bestuur gevraagd en ongevraagd over de nieuwe pensioenregeling.

- ABP voert nieuwe pensioenregeling in

Als de besluiten van het kabinet zijn omgezet in wetgeving en alle betrokken partijen het met elkaar eens zijn, voert ABP de nieuwe pensioenregeling in.

Wat waren de resultaten van die online pensioenpeiling?

Bijna 74.000 deelnemers hebben meegedaan aan de peiling. In zijn algemeenheid vonden de deelnemers het volgende:

Niet direct en hard ingrijpen

De deelnemers voelen niet veel voor direct en hard ingrijpen in de bestaande pensioenregeling. Mochten de pensioenen omlaag moeten, dan kan dat volgens hen het beste gespreid gebeuren.

Langer doorwerken

Om het effect van de hogere levensverwachting te verkleinen, werken de deelnemers liever iets langer door. Dat vinden zij beter dan een lager pensioen te krijgen.

Minder risicovol beleggen

De deelnemers hebben liever een regeling waarin de pensioenpremies voorzichtig worden belegd. Ook al is de kans op een hoger pensioen dan kleiner.

Uitgebreide regeling behouden

De pensioenregeling moet zo uitgebreid blijven als ze nu is. Ook al betekent dit dat de deelnemers een hogere pensioenpremie gaan betalen. Het blijkt dat hoe ouder zij zijn, hoe sterker zij die behoefte voelen.

Lager pensioen of hogere premie

Door de stijgende levensverwachting en de onrust op de financiële markten kan er straks te weinig geld in de pensioenkas zitten. In dat geval zijn de deelnemers bereid om in te leveren. Over de manier waarop dat moet gebeuren, zijn zij verdeeld. De jonge deelnemers kiezen eerder voor een lager pensioen, in plaats van een hogere premie. De oudere deelnemers zijn juist voorstander van een hogere premie.